

Werkblad Basisonderwijs gastles Liesan Cohen-Löwenberg

Beste leerlingen,

Wat mooi dat ik binnenkort bij jullie in de klas kom om het verhaal van mijn familie te vertellen. Mijn naam is Liesan Cohen-Löwenberg en ik ben geboren na de oorlog. Ik ga het verhaal vertellen van mijn vader Herman en mijn grootouders. Zij waren Joods en hebben de oorlog meegemaakt. Mijn verhaal gaat over moeilijke keuzes maken, over Joods verzet, over onderduiken en de gevaren daarvan. Al ben ik na de oorlog geboren, de gevolgen van de oorlog hebben altijd een rol in mijn leven en dat van mijn familie gespeeld.

Voor mijn verhaal is het belangrijk dat jullie al wat weten over de Tweede Wereldoorlog. Kijk daarom het filmpje *De oorlog in zeven minuten* en beantwoord daarna de vragen op de volgende pagina's.

Tijdslijn

Deze tijdslijn gaat over de Tweede Wereldoorlog.
Verbind de juiste jaartallen met de juiste foto's

Door de anti-Joodse maatregelen worden Joodse kinderen van school gestuurd

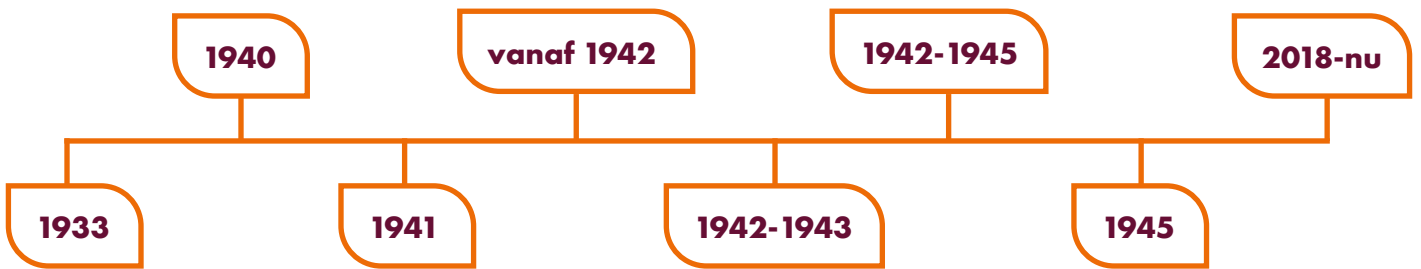
Adolf Hitler komt aan de macht en veel Joden vluchten uit nazi-Duitsland

Joden worden vermoord in de concentratie en vernietigingskampen

Nederland is bevrijd!

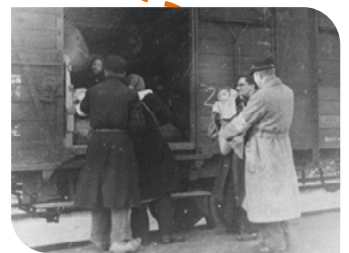
Nederland wordt bezet door nazi-Duitsland

Kinderen en kleinkinderen van overlevenden en slachtoffers van WO2 vertellen wat er met hun familie is gebeurd voor de klas

In de Hollandse schouwburg in Amsterdam worden Joden gevangen gezet

Joodse mannen, vrouwen en kinderen worden opgepakt en via doorgangskamp Westerbork naar concentratiekampen gedeporteerd

Generaties

Mijn vader is geboren vóór de Tweede Wereldoorlog en heeft, in tegenstelling tot andere familieleden, de oorlog overleefd. Hij behoort tot de 'eerste generatie' overlevenden. Kinderen van deze mensen die ná de oorlog zijn geboren, noemen we de 'tweede' of zelfs 'derde generatie'.

a. Tot welke generatie behoor ik?

EERSTE GENERATIE

TWEEDE GENERATIE

DERDE GENERATIE

b. Waar of niet waar: Ook mensen van de tweede generatie, die de oorlog niet zelf hebben meegemaakt, kunnen veel last hebben van wat er tijdens de oorlog is gebeurd.

WAAR

NIET WAAR

Weetje:

Wanneer mensen oud worden gaan ze vaak naar een verpleegtehuis. In Amsterdam bestond vroeger de Joodse Invalide. Tijdens de oorlog werd dit gebouw gebruikt door de nazi's. Mijn familie moest daar een tijd verplicht wonen.

Onderduiken

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was het voor veel Joden heel moeilijk om nog te vluchten. Veel landen hadden besloten om geen Joodse vluchtelingen meer op te vangen dus vluchten was geen optie meer. Daarom gingen sommigen Joden onderduiken. Er zaten in Nederland zo'n 28.000 Joden ondergedoken. Je zat als familie vaak niet bij elkaar op 1 onderduikadres, kinderen zaten vaak ergens anders ondergedoken dan hun ouders.

Weetje:

Wist je dat er ook Nederlanders nazi's waren? Deze mensen zaten vaak bij de NSB, de Nationaal Socialistische Beweging (een politieke partij met dezelfde ideeën als Hitler).

a. Wat had je allemaal nodig om onder te kunnen duiken?
Schrijf zoveel mogelijk dingen op.

---

b. Wat waren de risico's van onderduiken?
Wat kon er gebeuren?

---

c. Hoeveel Joodse mensen hebben denk jij de oorlog overleefd door onder te duiken?

Zie-denk-vraag

Bekijk de foto en beantwoord de volgende vragen

Weetje:

Wist je dat een nazi iemand is die het eens was met Hitlers antisemitische ideeën en plannen?

Bron: Historiek.net

Bekijk de foto en beantwoord de volgende vragen

a. Wat zie je allemaal op de foto?

---

b. Wat denk je waar deze foto over gaat?

---

c. Wat wil je over deze foto weten?

Verzet

Tijdens de Tweede Wereldoorlog leven de meeste mensen gewoon verder en proberen zich niet of zo min mogelijk bezig te houden met de oorlog. Gelukkig komen er ook mensen in verzet tegen de nazi's en Nederlandse collaborateurs en hun anti-Joodse maatregelen.

a. Wat was verzet volgens jou? Kruis aan:

Gewapende overvallen

Spionage acties

Onderduikers helpen

Verzetskranten maken

Koerierswerk

Persoonsbewijzen
vervalsen

b. Verzet kan ook iets heel kleins zijn, kun je een voorbeeld verzinnen?

---

c. Veel Joden sluiten zich aan bij het verzet, zoals mijn opa. Waarom weten we zo weinig over deze verhalen?

Weetje:

Wist je dat haat tegen Joden ook wel antisemitisme wordt genoemd?

